

Versjon: 15. mars 2026

SJØMAT

Merkeordningen Nyt Norge eies og administreres av Stiftelsen Norsk Mat.

INNHOOLD

Innholdsfortegnelse

KRAV TIL BRUK AV NYT NORGE - SJØMAT	Side 3
Vedlegg I: Krav til primærproduksjon	Side 6
Vedlegg II: Kostnader ved bruk av Nyt Norge	Side 8
Vedlegg III: Regler for bruk av Nyt Norge	Side 10
Vedlegg IV: Rapporteringsskjema ved feilmerking/avvik	Side 12

KRAV TIL BRUK AV NYT NORGE - SJØMAT

1. KRAVSETTETS OMFANG

Kravene i dette dokumentet omhandler kategorien sjømat.

Kravene gjelder for næringsmidler produsert i Norge av råvarer fra havbruk og fiskeri (oppdrettet og fangstet sjømat) av norsk opprinnelse jf. kravene i dette dokumentet.

Nyt Norge kan kun benyttes på næringsmidler for salg i Norge.

2. KRAV TIL RÅVARE

2.1. Råvareopprinnelse

Som hovedregel skal råvaren alltid være av norsk opprinnelse.

Med norsk opprinnelse for fangstet sjømat gjelder:

- fangstet i norske havområder (Norges økonomiske sone, Fiskevernsonen ved Svalbard og Fiskerisonen ved Jan Mayen), samt på norsk kontinentalsokkel og i vannsøylene over og innenfor avgrensningslinjene for denne
- fangstet av felles forvaltede bestander gitt at Norge er part i beslutninger knyttet til denne forvaltningen, og at de aktuelle bestandene naturlig forekommer i norske farvann
- fangstet av norskeid fartøy
- landet, bearbeidet og pakket i Norge

Med norsk opprinnelse for oppdrettet sjømat gjelder:

- født/klekket, oppvokst og slaktet/avlivet i Norge
- bearbeidet og pakket i Norge

2.2 Uforedledede næringsmidler – alltid 100 % norsk opprinnelse

Sjømat som frembys uforedlet skal alltid være av 100 % norsk opprinnelse.

2.3 Foredledede næringsmidler – minimum 75 % norsk opprinnelse

I et foredlet næringsmiddel skal minimum 75 % av mengden (kg) ingredienser være av norsk opprinnelse.

Mengden ingredienser med norsk opprinnelse skal beregnes ut ifra næringsmidlets resept. Tilsatt vann skal ikke tas med i beregningen.

Råvarer av sjømat skal imidlertid alltid være av 100 % norsk opprinnelse. Kravet til 100 % norsk opprinnelse gjelder også ved bruk av råvarer av kjøtt, melk og egg.

Tilsetningsstoff, tekniske hjelpestoff og ingredienser av animalsk opprinnelse kan unntas fra kravet om 100 % norsk opprinnelse dersom de ikke produseres kommersielt i Norge, tilsettes i små mengder (maksimum 3 %) og ikke påvirker næringsmidlets karakter.

3. KRAV TIL PRODUKSJON AV NÆRINGSMIDLET

Næringsmidlet skal i sin helhet være produsert i virksomhet lokalisert i Norge.

Virksomheten skal være registrert, godkjent eller autorisert av Mattilsynet for produksjon av det aktuelle næringsmidlet, og ha et kvalitetssystem som tilfredsstiller kravene i det offentlige

regelverket. Gjeldende næringsmiddelregelverk forutsettes å være oppfylt.

4. KRAV TIL PRIMÆRPRODUKSJON

Råvarer av sjømat skal være produsert av primærprodusent som kan dokumentere at de har de nødvendige tillatelser og godkjenninger for drift fra offentlige myndigheter. Gjeldende lover og forskrifter forutsettes å være oppfylt.

5. GODKJENNING

5.1. Godkjenning av virksomhet

Stiftelsen Norsk Mat skal ha mulighet til å gjennomføre besøk i virksomheten før denne kan godkjennes. Signert avtale om merkebruk gjelder som godkjenning av virksomheten.

Søknad om godkjenning av virksomhet skal sendes inn via <https://minside.nytnorge.no>. Godkjent virksomhet skal betale merkebrukeravgift etter de satser som er angitt i Vedlegg III.

5.2. Godkjenning av næringsmidler

Virksomheten skal søke om godkjenning av næringsmidler via <https://minside.nytnorge.no>. Stiftelsen Norsk Mat skal godkjenne hvert enkelt næringsmiddel. Nyt Norge-merket kan bare brukes av godkjente virksomheter på næringsmidler som er godkjent av Stiftelsen Norsk Mat.

Stiftelsen Norsk Mat skal alltid gis melding ved endringer i resepten som er av betydning for etterlevelsen av kravene for merkebruk.

6. KRAV TIL BRUK AV MERKET

Nyt Norge-merket skal brukes godt synlig på godkjent næringsmiddel jf. bestemmelsene i Vedlegg IV.

7. OPPFØLGING OG RAPPORTERING

Virksomheten skal årlig sende inn en egenrevisjonsrapport og omsetningsrapport til Stiftelsen Norsk Mat via <https://minside.nytnorge.no>.

Virksomheten skal revideres av en ekstern revisor, oppnevnt av Stiftelsen Norsk Mat med hensyn til etterlevelse av kravene til merkebruk. Revisjon skal foretas minimum hvert tredje år.

Dersom virksomheten oppdager avvik fra kravene til merkebruk skal Stiftelsen Norsk Mat umiddelbart varsles om dette jf. bestemmelsene i Vedlegg IV.

8. OPPHØR AV MERKEBRUK

Mislighold av disse kravene, manglende innbetaling av merkebrukeravgift og/eller andre forhold som gjør at merkeordningen kan komme i vanry vil kunne medføre opphør av avtale om merkebruk eller tilbaketrekking av godkjenning av aktuelt næringsmiddel. Virksomheten kan også selv si opp avtalen.

Søkere og merkebrukere kan sende inn klage til styret i Stiftelsen Norsk Mat på beslutninger som administrasjonen i Stiftelsen Norsk Mat har tatt.

9. DEFINISJONER

Råvarer
Med råvare menes her en vare med ingen eller liten grad av bearbeiding som kan bearbeides videre til ferdige næringsmidler.
Sjømat
Med sjømat forstås her næringsmidler som kommer fra dyr og planter som lever i havet eller i innsjøer. Sjømat omfatter fisk (villfanget og oppdrettet fisk som laks, torsk, makrell, og sild), skalldyr (som reker, krabber, hummer, og blåskjell), bløtdyr (som blekksprut og akkar) og tang og tare .
Råvarer av sjømat
Råvarer av sjømat er fisk, skalldyr, tang og andre spiselige vannlevende organismer (fra hav, oppdrett, innsjøer og elver).
Primærproduksjon fangstet sjømat
Primærproduksjon i fiskeri omfatter alle aktiviteter som skjer fra fangst til første mottak. Fangst, slakting og bløgging, hodekapping og sløying og nedkjøling og innpakking (havgående flåte) som skjer om bord på fiskefartøyet, samt transport til første bestemmelsesvirksomhet er å anse som primærproduksjon.
Primærproduksjon oppdrettet sjømat
Primærproduksjon i havbruk omfatter produksjon, oppdrett eller dyrking av råvarer før videre bearbeiding. Innhøsting, enkel bearbeiding om bord på fartøy, samt transport til første bestemmelsesvirksomhet er også å anse som primærproduksjon.
Uforedlet næringsmiddel
Et uforedlet næringsmiddel er et næringsmiddel som ikke har vært foredlet. Næringsmidler som kun har blitt delt, partert, utskåret, oppskåret, utbeinet, hakket, flådd, kvernet, snittet, rensset, renskåret, avskallet, malt, kjølt, fryst, dypfryst eller tint omfattes.
Foredlet næringsmiddel
Et foredlet næringsmiddel er et næringsmiddel som er et resultat av foredling av uforedlede næringsmidler. Disse kan inneholde ingredienser som er nødvendige for å framstille dem, eller som gir dem særlige egenskaper.
Ingrediens
Ingrediens er ethvert stoff eller produkt (herunder aromaer, tilsetningsstoffer i næringsmidler og næringsmiddelenzymer), og enhver bestanddel i en sammensatt ingrediens som brukes ved framstilling av et produkt, og som fremdeles forekommer i det ferdige produktet (eventuelt i endret form). En sammensatt ingrediens er en ingrediens som i seg selv består av to eller flere andre ingredienser.
Tilsetningsstoff og teknisk hjelpestoff
Tilsetningsstoff er en fellesbetegnelse på stoffer som blir tilsatt maten for f.eks. å øke holdbarheten, erstatte sukker, gi en bestemt smak, konsistens eller en farge. Tilsetningsstoffer er fortsatt til stede i det ferdige produktet i uendret eller endret form. Et teknisk hjelpestoff skal ikke virke teknisk inn på det ferdige produktet, men ha en teknisk funksjon på et trinn i prosessen. Alle tilsetningsstoffer som skal brukes i Norge må være godkjente. Se forskrift om tilsetningsstoffer til næringsmidler .

Vedlegg I:

Krav til primærproduksjon

Jf. kravpunkt 4 skal råvarer av sjømat være produsert av primærprodusent som kan dokumentere at de har de nødvendige tillatelser og godkjenninger for drift fra offentlige myndigheter. Gjeldende lover og forskrifter forutsettes å være oppfylt.

Merkebruker har ansvar for å sikre at kravene etterleves. Kravene til dokumentasjon er avhengig av type merkebruker.

1) Merkebruker er selv primærprodusent og/eller kjøper råvarer direkte fra primærprodusent:

Fangstet sjømat:

Aktuelle tillatelser, godkjenninger og krav for drift fra offentlige myndigheter må kunne fremvises ved eksternrevisjon. De viktigste er:

Type	Lov eller forskrift	Myndighet
Tillatelse for å sikre bærekraftig forvaltning av marine ressurser, inkludert kvoter og fangstmengder.	Havressursloven	Fiskeridirektoratet
Ervervstillatelse for å drive ervervsmessig fiske eller fangst.	Deltakerloven	Nærings- og fiskeridepartementet
Tillatelse for fiske og fangst innenfor den økonomiske sonen.	Lov om Norges økonomiske sone	Fiskeridirektoratet
Tillatelse for å delta i spesifikke fiskerier, som torsk, hyse, sei, makrell og sild.	Deltakerforskriften	Fiskeridirektoratet
Spesielle tillatelser (konsesjoner) for visse typer fiske.	Konsesjonsforskriften	Fiskeridirektoratet
Ervervstillatelse for å bruke fartøy til ervervsmessig fiske og fangst.	Ervervstillatelsesforskriften	Fiskeridirektoratet
Landing på mottak/foredlingsvirksomhet		
Sluttseddel eller landingsseddel	Landingsforskriften	Fiskesalgslagene

Oppdrettet sjømat:

Aktuelle tillatelser, godkjenninger og krav for drift fra offentlige myndigheter må kunne fremvises ved eksternrevisjon. De viktigste er:

Type	Myndighet
Godkjent/klarert lokalitet	Fylkeskommunen
Forurensningstillatelse	Statsforvalteren
Godkjenning av anlegg	Mattilsynet
Akvakulturtillatelse	Fiskeridirektoratet

2) Merkebruker kjøper råvarer eller ferdig foredlet sjømat fra andre virksomheter:

Merkebruker skal ha som krav i sine leverandøravtaler at primærprodusentene tilfredsstiller kravene satt i punkt 1).

Vedlegg II: Kostnader ved bruk av Nyt Norge

SØKNADSGEBYR

Ved innsending av søknad om godkjenning av en virksomhet for bruk av Nyt Norge skal det betales et søknadsgebyr på kr 10 310,-. Søknadsgebyret skal dekke merkeieiers kostnader ved søknadsbehandling og eventuelt besøk i virksomheten. For produktsøknader skal det ikke betales søknadsgebyr.

MERKEBRUKERAVGIFT

Alle godkjente merkebrukere skal betale en årlig avgift til merkeieier. Denne skal bidra til markedsføring og utvikling av Nyt Norge. Merkebrukeravgiften skal beregnes pr kalenderår (1.1. – 31.12.) ut ifra foregående års omsetning i samsvar med bestemmelsene gitt nedenfor. Merkebrukeravgiften vil normalt bli krevd inn i juni. Avgiftssatsene kan justeres årlig av styret i Stiftelsen Norsk Mat. Alle satser er eks. Mva.

Beregning av merkebrukeravgift

Merkebrukeravgiften består av en fast avgift og en omsetningsbasert avgift.

Fast avgift:

Satsene for den faste avgiften er trinnvis og er fastsatt ut fra virksomhetens totale omsetning av næringsmidler pr år.

Total omsetning av næringsmidler pr år	Fast avgift
< 10 mill.	Kr 7 733,-
10 – 150 mill.	Kr 10 310,-
150 mill. – 1 mrd.	Kr 30 930,-
1 mrd. – 10 mrd.	Kr 41 240,-
>10 mrd.	Kr 61 600,-

Spesielle bestemmelser for beregning av fast avgift:

Dagligvarekjeder som er godkjent for bruk av Nyt Norge på egne merkevarer skal legge totalomsetningen for disse (næringsmidler) til grunn for beregningen av den faste avgiften.

Virksomheter som er godkjent for bruk av Nyt Norge og som i tillegg produserer Nyt Norge-merkede produkter for andre godkjente virksomheter, skal ikke ta med omsetningen av disse i totalomsetningen som ligger til grunn for beregningen av den faste avgiften.

Omsetningsbasert avgift

Den omsetningsbaserte avgiften er satt til 0,6 % av virksomhetens årlige omsetning av produkter som er godkjent for bruk av Nyt Norge.

Minimumssats og maksimumssats

Minimumssatsen for samlet merkebrukeravgift er kr 10 310,-. Maksimumssatsen for samlet merkebrukeravgift er kr 1 200 000,-.

Bestemmelser for beregning av merkebrukeravgift første år etter godkjenning

Første gangs innkreving av merkebrukeravgift vil normalt skje i juni året etter at virksomheten ble godkjent. Den faste avgiften skal beregnes ut ifra det antall måneder virksomheten var godkjent i godkjenningsåret (total årlig omsetning av næringsmidler, delt på 12 og ganget med det antall måneder virksomheten var godkjent).

Vedlegg III: Regler for bruk av Nyt Norge

Nyt Norge er et registrert merke i Fellesmerkeregisteret og eies av Stiftelsen Norsk Mat. Stiftelsen Norsk Mat kan gi bedrifter rett til å bruke merket på produkter som oppfyller kravene til merkegodkjenning.

Merkebrukeren har ansvaret for at reglene for merket følges ved merking av produktet, i reklame og markedsføring.

Nyt Norge skal bare brukes på produkter som er godkjent for merkebruk og i markedsføringen av disse. Nyt Norge skal ikke brukes på en slik måte at det gir en generell profilering av merkebrukers virksomhet eller virksomhetens andre, ikke godkjente produkter.

Ved all markedsføring av merkede produkter skal det tas hensyn til de rammene som gis i markedsføringsloven og annet relevant regelverk.

Produktnavnene på de merkede produktene legges inn i oversikter som Stiftelsen Norsk Mat bestemmer.

BRUK AV MERKET I PRODUKTSAMMENHENG

Fellesmerket Nyt Norge skal brukes godt synlig på alle godkjente produkter. F-pak (forbrukerpakning) skal alltid merkes, mens D-pak (detaljstpakning) bør merkes.

Nyt Norge skal som hovedregel kun benyttes på produkter som tilfredsstiller krav til norsk råvare hele året. Følgende unntak gjelder:

- **Sesongprodukter** hvor det kun er tilgang på norsk råvare deler av året. For disse produktene er det krav om at Nyt Norge-merket fjernes når råvarene ikke er norsk.
- **Unntaksvis mangel på norsk råvare**, inntreffer på grunn av uforutsatte hendelser, f.eks. uår. For disse produktene er det krav om at Nyt Norge-merket fjernes når råvarene ikke er norsk.
- **Vekselvis bruk av norsk og importert råvare i løpet av året**, for disse produktene er det krav om at Nyt Norge-merket fjernes når råvaren ikke er norsk og erstattes med tydelig, likeverdig merking av råvarens opprinnelse i form av et flagg/symbol eller tekst i samme synsfelt.

Produkter hvor godkjente produkter inngår som en bestanddel skal ikke merkes med Nyt Norge med mindre sluttproduktet er godkjent for merkebruk.

Det skal ikke skrives tekst over logoen eller på annen måte gjøre noe som forstyrrer merkets utseende. Nyt Norge skal ikke inngå i eller fremstå som en del av et produkt eller en virksomhets egen logo. Plassering av Nyt Norge på produktet skal forhåndsgodkjennes av Stiftelsen Norsk Mat. For korrekt bruk av Nyt Norge, se gjeldende designguide: <https://designguide.norskmatt.no/nyt-norge>

BRUK AV MERKET I MARKEDSFØRING

Markedsaktiviteter for godkjente produkter bør inkludere Nyt Norge.

Bruk av Nyt Norge og markedsføring av merkeordningen kan kun skje i sammenheng med produkter som er godkjent for merkebruk, og i henhold til designguide for Nyt Norge.

Dersom en merkebruker har produkter i sin portefølje som ikke er godkjente for merkebruk kan merkebruker ikke bruke Nyt Norge på en slik måte at

- det gir et misvisende inntrykk av at også disse produktene er godkjente for merkebruk

- det gir inntrykk av en generell profilering av merkebrukers virksomhet for eksempel ved at Nyt Norge brukes sammen med merkebrukers logo, og ikke godkjent produkt

INFORMASJON OM MERKEORDNINGEN

Det er ønskelig at merkebruker informerer om merkeordningen på sine nettsider, kundeaviser og gjennom andre mulige informasjonskanaler.

FEILMERKING

Stiftelsen Norsk Mat definerer feilmerking som:

- 1) Importert råvare i et Nyt Norge-merket produkt
- 2) Feil opprinnelsesland angitt på emballasjen på et Nyt Norge-merket produkt.
- 3) Merking på ikke godkjent produkt som ikke tilfredsstiller kravene til Nyt Norge

Feilmerking er villedende for forbruker og ikke i tråd med det generelle merkeregulverket.

Feilmerking kan bidra til å svekke omdømmet og tilliten til Nyt Norge og Stiftelsen Norsk Mat.

Varsling:

Ved feilmerking skal Stiftelsen Norsk Mat varsles umiddelbart. Merkebruker er pliktig til å informere om feilmerkingen til forbruker/omverdenen etter avtale med Stiftelsen Norsk Mat. Feilmerkingsrapport skal fylles ut og sendes inn, se Vedlegg IV.

Alvorlighetsgrad:

Det skilles mellom mindre alvorlige og alvorlige feilmerkinger. Ved vurdering av alvorlighetsgrad er bl.a. følgende faktorer relevante:

- Omdømmerisiko for Nyt Norge og Stiftelsen Norsk Mat
- Omfanget av feilmerket vareparti
- Importert råvare i et Nyt Norge-merket produkt
- Feil opprinnelsesland angitt på emballasjen.
(Faktorene er ikke uttømmende).

Sanksjoner ved feilmerking:

Stiftelsen Norsk Mat følger opp alle typer feilmerking ved å rekvirere en ekstern revisjon for gjennomgang av virksomhetens rutiner. Kostnader forbundet med revisjon og administrasjon, vil bli belastet merkebruker.

Dersom feilmerkingen vurderes som alvorlig, tar Stiftelsen kontakt med merkebruker og redegjør for konsekvensene ved gjentatte alvorlige feilmerkinger.

Etter tre alvorlige feilmerkinger ved samme produksjonssted i løpet av tre rullende år vil merkebruker bli belastet et gebyr tilsvarende 20% av merkebrukeravgift i tillegg til oppfølgingsrevisjon og administrasjon. Det samme gjelder ved feil nr. fire i løpet av tre rullende år. Etter den fjerde feilen går Stiftelsen Norsk Mat i dialog med merkebruker om å eventuelt avvikle Nyt Norge dersom en femte feil inntreffer innen samme rullende tre-årsperiode. Etter en femte feilmerking i løpet av en rullende tre-årsperiode vil Stiftelsen Norsk Mat på bakgrunn av oppfølgingsrevisjon beslutte om produksjonsstedet fortsatt kan benytte Nyt Norge. Feilmerkinger strykes etter tre rullende år.

Tiltak som iverksettes når feilmerking inntreffer ved et produksjonssted:

Feil registrert i løpet av 3 rullerende år	Tiltak	Gebyr	Kostnad for merkebruker	Tiltak fra Stiftelsen Norsk Mat
Feilmerking 1	Oppfølgings-revisjon		Oppfølgingsrevisjon + adm. kostnader	Brev til merkebruker om registrering av feilmerking
Feilmerking 2	Oppfølgings-revisjon		Oppfølgingsrevisjon + adm. kostnader	Brev til merkebruker om registrering av feilmerking og varsling om gebyr ved evt. ny feil og innkalling til møte med feilmerking som tema.
Feilmerking 3	Oppfølgings-revisjon	20% av merkebruker-avgift	Oppfølgingsrevisjon + adm. kostnader Gebyr	Brev til merkebruker om registrering av feilmerking og fakturering av gebyr
Feilmerking 4	Oppfølgings-revisjon	20% av merkebruker-avgift	Oppfølgingsrevisjon + adm. kostnader Gebyr	Brev om fakturering av gebyr og forberedelse til evt å avvikle ila tre rullerende år
Feilmerking 5	Oppfølgings-revisjon	20% av merkebruker-avgift	Oppfølgingsrevisjon + adm. kostnader Gebyr	Møte med merkebruker om å evt. avvikle gjeldende produksjonssted

SANKSJONER

Ved overtredelse av regler for bruk av merket kan Stiftelsen Norsk Mat kreve at merket endres eller fjernes. Grove overtredelser av reglene for bruk av merket skal medføre oppsigelse av merkebrukeravtalen, og kan medføre krav om umiddelbar tilbaketrekking av merkede produkter. Oppsigelse av merkebrukeravtalen kan skje med øyeblikkelig virkning.

Ulovlig bruk av merket rammes av varemerkeloven.

Vedlegg IV: Rapporteringsskjema ved feilmerking/avvik

Virksomhet:	
Dato:	
Produkt:	

Beskrivelse av avvik:

Mengde omfattet av avvik:	
Distribusjonsområde:	
Salgskanal:	

Årsak til avvik:

Tiltak som igangsettes for å rette opp avviket:

Hvilke tiltak igangsettes for å hindre at tilsvarende avvik inntreffer senere?

Navn:	
Signatur:	

Sendes til: post@norskmat.no